

Bu çözüm kitapçığında 75 sorunun çözümü vardır.

1. Gözlem bir kimsenin diğer bir kimse ya da olay hakkında duyu organlarına dayalı olarak dışarıdan bilgi elde etme yoludur. Kısaca gözlemde gözlenen kişilerle olay hakkında konuşulmamaktadır. Sadece olaylar kayıt altına alınmaktadır. Bu anlamda iki tür gözlem vardır. Bunlar gelişigüzel(doğal) ve sistematik gözlemdir:

Gelişigüzel (doğal) gözlem, bireyi tanımak amacıyla herhangi bir planlamanın yapılmadığı gözlem türüdür. Gündelik yaşamdaki birçok bilgiyi bu gözlem türü sayesinde elde ederiz. Örneğin; çok hızlı gidilirse kaza yapılacağını herkes bilir. Çünkü haberlerde birçok kazanın sebebinin aşırı hız olduğunu gözlemlemiştir. Ya da siz çok hızlı araba kullandığınızda arabayı kontrol etmek de zorlandığınızı deneyimlemiştir. Bu tanıma yönteminiz "gelişigüzel gözlem"dir.

Sistematik gözlem, planlı yapılan gözlemleri açıklar. Bu gözlemlerde bireylerin belli bir zaman aralığında hangi özellikleri, kaç defa, nasıl belirleyeceği önceden planlanır.

Soruda geçen "Bireylerin davranışlarının kendi ortamda izlenmesidir. Örneğin caddeden geçerken intihar eden birisini gözlemlemek." ifadesi doğal gözleme örnektir. Bireylerin davranışlarının belli yönlendirmeler yapılarak, belirli amaçlar doğrultusunda izlenmesidir. Kuralların ve şartların daha önceden araştırmacı tarafından oluşturulduğu gözlem türüdür." ifadesi sistematik gözleme örnektir.

Cevap: D

2. Korelasyon katsayısı: İki veya daha fazla olay arasındaki ilişkinin gücünü gösteren sayıdır. Sayı -1.00 veya +1.00'e ne kadar yakınsa ilişkinin gücü o kadar fazladır.

Pozitif korelasyon: Bir olaydaki artışın diğer olayda da bir artış meydana getirdiğini ifade eder.

Negatif korelasyon: Bir olay artma eğilimi gösterirken diğer olayın azalma eğilimi gösterdiği anlamına gelir.

Sıfır korelasyon: Bir olayın meydana gelmesi ile başka bir olayın meydana gelmesi arasında bir ilişki olmadığı anlamına gelir.

B seçeneği -0,78 ifadesi 1 'e en yakındır dolayısıyla korelasyonu en güçlü olanıdır.

Cevap: B

3. I. Miyelinli nöron en hızlı,
III. Miyelinsiz nöron daha yavaş,
II. Sinaps en yavaş.

Cevap: C

4. Kalıp tutumlar (stereotype), az bildiğimiz büyük veya küçük gruplar hakkında başkalarından duyduğumuz, özet veya manşet olarak okuduğumuz bilgileri bir araya getirmek suretiyle oluşturduğumuz tutumlardır. Bu kalıp tutum o grup hakkında bize özet bir fikir verir. Japonlar hakkında pek az şey bilen Ahmet oradan buradan edindiği bilgilerle Japonlar hakkında "çalışkan ve nazik bir ulus" diye bir kalıp yargı geliştirmiş olabilir. Bu nedenle A,B,C,D seçenekleri kalıp yargı örneğidir.E seçeneğinde belirtilen "Marmara Bölgesi insanları sinirli bir yapıya sahiptir."ifadesi örnek oluşturmaz.

Cevap: E

5. Erikson'un Psikososyal Kişilik Kuramına göre kimlik oluşumu ergenlik döneminde oluşmaktadır. Bu dönem içerisinde birey geleceğe dair sorduğu sorulara yanıt alabildiği oranda kimliğini olumlu olarak geliştirir. Ancak bu konuda bunalımlar yaşayarak toplum tarafından kabul edilmeyen alanlara yönelmesi kimlik karmaşası yaşadığını gösterir.

Cevap: E

6. Demet, anaokuluna gittikten sonra davranışlarında ilerleme yönünde değişimler meydana getirmiştir. Bir gelişim alanında yaşanan olumlu bir durum diğer gelişim alanlarını da olumlu etkilemiştir. Bu durum "Gelişim bir bütündür." ilkesi ile ilişkilendirilebilir.

Cevap: C

7. Gözlem yoluyla öğrenme 4 aşamadan oluşur. Bunlar dikkat, akılda tutma, uygulama ve güdülenmedir. Soruda "ustasının yaptığı sırayla" ifadesi vardır. Bu durum akılda tutmada bir problem olmadığını göstermektedir. Ancak sıraya rağmen ustası gibi yapamaması uygulama basamağında problem yaşadığını göstermektedir.

Cevap: B

8. Hamit Bey'in, gün içinde yapacaklarını hatırlamak için yapacaklarını bir kağıda yazarak zaman zaman kontrol etmesi, kısa süreli bellekte bilgiyi tutabilmek için tekrar yöntemini kullanmasıdır. Kodlama, uzun süreli bellekteki bilginin kısa süreli belleğe geri getirilerek anlamlı hale getirilmesidir. Ancak burada böyle bir durum yoktur. Sadece kağıda yazıp zaman zaman geri dönüp kontrol etmek vardır.

Cevap: E

9. **Tek etmen kuramı:** Zekâyı bir genel yetenek olarak algılayanların görüşlerine , zekânın Tek Etmen kuramları denilir. Bununla beraber , bu görüşte olan birçok psikologlar, bu genel düşünsel yeteneği birbirinden farklı olarak tanımlamışlardır . Zekâ testleri alanında tanınmış psikolog Terman'a göre zekâ "soyut düşünme yeteneği"dir. Bundan , sayılar ve sözcükler gibi bir takım fikirsel semboller yeteneği anlaşılır. Davis zekâyı "edinilen bilgilerden yararlanılarak problem çözme yeteneği" olarak açıklar . Stern ise "yeni karşılaşılan durumların gereklerini , düşünme yeteneğinden yararlanarak karşılayabilme , yeni hayat koşullarına uyabilme gücü" olarak tanımlar . Son yıllarda zekâyı "öğrenme gücü" , "genel kabiliyet" , "akademik yetenek" diyenler çoğalmaktadır. Bütün bu açıklamalarda ortak olan hususlara göre zekânın , bireyin çevresine etkili bir şekilde uyumunu sağlayan soyut ve genel bir yetenek olduğu anlaşılmaktadır.

Çift etmen kuramı: Spearman , genel düşünsel yeteneği Çift Etmen Kuramı ile açıklamaya çalışmıştır. Bu kurama göre zihinsel güç, bir genel yetenek ile birçok özel yeteneklerden meydana gelmiştir. Spearman , bu genel yeteneğe zekâ demiş ve bunu , " karmaşık durumlarda ilişkileri görebilme" gücü olarak tanımlamıştır

Çok etmen kuramı: Zekâyı Çok Etmen Kuramı ile açıklayanlar vardır . Thorndike ve Thurstone bu görüşü ileri sürmüşlerdir . Bu psikologlara göre , günlük davranışlarımızı düzene koyan fikirsel gizil güç , bir tek genel yetenek olmaktan ziyade birçok özel yeteneklerin bir araya gelmesinden oluşmuştur .

Dolayısıyla Terman,Dawis ve Stern'in açıklamaları tek etmen kuramına örnektir.

Cevap: A

10. Soruda belirtilen;aydedik imgeleme gücü resimdeki ayrıntıyı zihinde saptayabilme gücüdür.Yapılan araştırmalara göre 6-14 yaş arası çocukların 2/3'ünde bu gücün kuvvetli olduğu saptanmıştır. Bu yetenek çocuk ve sanatkârlarda daha etkindir.

Cevap: C

11. Çözüm odaklı kısa süreli psikolojik danışma yaklaşımının önemli özellikleri şunlardır:
- Soruna odaklanmak yerine çözüme odaklanılır.
 - Bugün ve geleceğe odaklanma vardır
 - Amaçlara odaklanılır.
 - Her birey kendine özgüdür.
 - Küçük değişiklikler büyük sonuçlar doğurur.
 - Gerekenden fazla bir tek oturuma bile yer verilmemelidir.

Cevap: C

12. **Kendini kabul:** Kişinin kendini olumlu olumsuz özellikleriyle kabul etmesidir.

Saydamlık: Bireyin iletişim engeli kullanmadan açık sözlü olmasıdır.

Nüktedanlık: Anlamı, düşündürücü ve şakalı söz, esprî ve mizah anlayışıdır.

Otantik olma: Geçen her dakikanın farkında olup,anı anına yaşamak,yaşanan o dakikada nasıl yaşanacağını seçimini yapmak ve yapılan seçimin sorumluluğunu almaktır.

Spontanlık: Bireylerin içinden geldiği gibi davranması, yani dışarıdan verilmiş kurallara göre değil de, kendi geliştirdiği değerler sistemine göre davranması anlamına gelir.

Cevap: C

13. Bireyin kendini kabul etmesi için öncelikle akıl dışı inançlarını fark etmesi gerekir. Ellis, danışmalarında danışanlarının akıl dışı düşüncelerini ortaya çıkarmasını sağlar. Bunların yerine daha akılcı düşünceler edinmesine yardımcı olur. Bu kapsamda akılcı inançlara sahip olan bireyler, doğrudur, gerçeklikle tutarlıdır, mantıklıdır, esnektir, amaca ulaşma amaçlıdır. İnsanların yaşadığı mutsuzluk durumu sürekli çevreden kaynaklanmaz, bu durum kendisiyle de ilgili olabilir yaklaşımı akılcı bir inançtır.

Cevap: D

14. Danışanın semptomlarının daha da geliştirmesi için cesaretlendirildiği, korkulan davranışın abartılarak yapılmasının istendiği teknik paradoksik niyet tekniğidir. Kendi davranışını kontrol etme tekniği ise bireyin kendisinin vereceği ödüllere davranışını kontrol altına aldığı tekniktir.

Cevap: A

15. Glasser özgür olma ihtiyacında yaratıcılık ve bağımsız hareket edebilmeden bahseder. Maslow'da da kendini gerçekleştiren insan yaratıcı ve bağımsızdır, bu nedenle ilişkilendirilebilir. Glasser eğlence ihtiyacında ise gülebilmeyi, hoşça vakit geçirmeyi kasteder. Maslow'un bilme ve anlama ihtiyacında ise kişinin öğrenme merakından, keşfetme ihtiyacından bahsedilir bu yüzden doğru bir eşleştirme değildir.

Cevap: D

16. Danışanın kardeşleriyle olan ilişkilerini, eksiklik duygularını ve mevcut davranışının amaçlarını inceleyen bir psikolojik danışmanın çalışmaları Adleryen Kuramı'nın görüşleriyle açıklanır.

Cevap: C

17. Transferans olgusu terapistler açısından oldukça tartışmalı bir konudur. Çoğu terapist transferansın danışma sürecini sekteye uğratan bir olgu olduğunu düşünür ve ortadan kaldırılması için çaba sarfeder. Psikoanalitikçilere göre durum tam tersidir; onlar terapi sürecinde transferansı danışma sürecinin bir parçası olarak ele alır ve danışanın "iyileşme" sürecinin önemli bir unsuru olarak değerlendirirler.

Cevap: B

18. Diğer adı öznelci yaklaşım olan fenomenolojik yaklaşım iddiasını, her bireyin dış dünyayı kendisine özgü bir biçimde algılamasına dayanır. Buna göre birey dış gerçekliği değil, dış gerçekliğin kendisinde oluşturduğu algıyı anlar ve dış dünyayı kendi penceresinden bakar.

Cevap: C

19. Yapılama, psikolojik danışmanın ilk oturumunda kullanılması gereken bir beceridir. Psikolojik danışmaya yeni gelen, psikolojik danışma hakkında pek bir şey bilmeyenlere bilgi vermek amacıyla kullanılır. Çok fazla uzun olmamalıdır. Ayrıca psikolojik danışma kurallarından bahsetmek de yapılama içerisinde yer alır. Örneğin; her hafta aynı saatte birlikte olacağız, psikolojik danışma oturumları 55 dakika olacaktır, konuşulanlar aramızda gizli kalacaktır, gönüllülük esastır..... vs.

Cevap: C

20. Psikolojik danışmanın danışana saygısını kaybetmeden empati kurarak, zamanlamayı iyi yaparak, kesin olmadan danışanın ideal benliğiyle gerçek benliği, sözleriyle davranışları arasındaki tutarsızlık ve çelişkileri ortaya koyma sürecine yüzleştirme denir.

Yüzleştirme 3 açıdan yapılır:

- İdeal benlikle gerçek benlik arasındaki tutarsızlıkta
- Sözlerle davranışlar arasındaki tutarsızlıkta
- Danışanın kendini algılamasıyla, danışman tarafından algılanması arasındaki tutarsızlıkta
- Sorumluluk yüklenerek yapılan yüzleştirmenin özellikleri: • Empatiyle yapılır, danışanın önemsendiği mesajını verir • Danışanın davranışlarını keşfetmesi için bir davet niteliğindedir • Danışanın farkında olmadığı güçlerini keşfetmesi için bir davet niteliğindedir • Kesin olmamalıdır. Sorumsuzca yapılan yüzleştirmenin özellikleri: • Danışana dikkate alınmadığı imajını verir. • Danışanı cezalandırıcı niteliktedir. • Danışanı suçlayıcıdır ve yetersizlikleri ortaya çıkarır • Kesin ve itham edicidir.

Dolayısıyla A,B,C,D seçenekleri doğrudur.

E seçeneği yanlıştır çünkü yüzleştirme yapılabilmesi için iyi bir terapötik ilişki kurulmalıdır.

Cevap: E

21. Gerek terapötik ilişkide gerek genelde kişilerarası ilişkilerde bulunması gereken temel koşullar Rogers (1961) tarafından "empati", "saygı", "saydamlık" olarak belirlenmiş, daha sonra Barenson ve Carkhuff (1967) bu koşullara "somutluk"u eklemişlerdir. Bu dört koşulu Patterson(1974), tepkisel boyut olarak açıklamaktadır. Bu temel koşullara, eylem boyutu olarak, "ilişkinin şimdi ve buradalığı", "kendini açma" ve "yüzleştirme" ilkeleri eklenmiştir (Acar, 1989). Danışan ve danışman açısından terapötik süreç içerisinde bu koşullardan söz edilebilir.

Terapötik koşulları yerine getirebilmek için terapötik becerileri bilmek ve uygulamak gerekir.

7 terapötik koşul (empati-saygı-saydamlık-somutluk-ilişkinin şimdi ve buradalığı-kendini açma-yüzleştirme) tek başına kullanılamaz. Terapötik koşulların tümü iletişimde bir arada kullanılmalıdır.

Eylem boyutunda tepki verirken tepkisel boyutun tüm öğelerine uygun tepki vermek gerekir. Ancak tepkisel boyutta tepki verirken eylem boyutundaki öğeler -ilişkinin şimdi ve buradalığı-kendini açma-yüzleştirme kullanılmayabilir.

		Tepkisel Boyut				Eylem Boyut		
		Empati	Saygı	Saydamlık	Somutluk	İlişkinin Şimdi ve Buradalığı	Kendini Açma	Yüzleştirme
Tepkisel Boyutu	Empati	k	x	x	x	+	+	+
	Saygı	x	k	x	x	+	+	+
	Saydamlık	x	x	k	x	+	+	+
	Somutluk	x	x	x	k	+	+	+
Eylem Boyutu	İlişkinin Şimdi ve Buradalığı	x	x	x	x	k	+	+
	Kendini Açma	x	x	x	x	+	k	+
	Yüzleştirme	x	x	x	x	+	+	k

k: Koşulun kendisi

x: Olması gerekli

+: Olabilir de olmayabilir de

Cevap: B

22. Soruda danışman ifadelerini incelediğimizde "Şu an söylediklerimden dolayı çok mutlu oldum.(I)" ifadesi ilişkinin şimdi ve buradalığıdır.

"Şu an aklımdan neler geçiyor, neler hissediyorsun?(II)" ifadesi konuşmaya açık davettir.

"Ailenin sana karşı iyi davrandığını söylemiştin şimdi de senin için çaba harcamadığını söylüyorsun?(III)" ifadesi yüzleştirmedir.

Cevap: C

23. Rogers (1975)'a göre, "empati durumu, bir kimsenin içsel referans çerçevesini doğru olarak algılamak, onun duygusal unsurlarını ve anlamlarını o kimse kendisi imiş gibi yaşamak ve bu 'imiş gibi' olma koşulunu mutlaka yerine getirmek"tir.

A seçeneği "Zamanında bende böyle sorunlar yaşamıştım." ifadesi kendini açmaya örnektir.

B seçeneği, "Üzülme, zamanla geçer." ifadesi iletişim engeli içermektedir.

C seçeneği, "Evdeki ortamdan ve durumdan bunalmışsın." ifadesi duygu yansıtma yapılmıştır dolayısıyla empatidir.

D seçeneği, "Seni dinlemeyi çok isterim." ifadesi konuşmaya açık davettir.

E seçeneği, "Bu durumun üstesinden geleceğinden eminim." ifadesi iletişim engeli içermektedir.

Cevap: C

24. Terapötik beceriler; Yapılama-Yakından İlgilenme - Konuşmaya Açık Davet - Asgari Düzeyde Teşvik - Duyguların Yansıtılması - İçeriğin Yansıtılması - Kişiselleştirme - Özetleme - Paylaşırma - Bağlama - Sessizliktir.

Terapötik koşullar; Empati - Saygı - Saydamlık - Somutluk - İlişkinin Şimdi ve Buradalığı - Kendini Açma - Yüzleştirmedir.

Cevap: C

25. İnsomnia (Uyuyamama): Bir kişinin yeterli süre ve kalitede uyuyamaması durumudur. Uykuyu başlatmakta ya da sürdürmekte güçlütür. Uykuyla ilgili şikayetler arasında en sık karşılaşılan durumdur.

Uyku apnesi: Bu rahatsızlıkta kişi uyurken nefes almayı bırakır. Apne ataklarının iki nedeni vardır.

1. Beynin diyaframa ve nefes almada etkili diğer kaslara nefes alma sinyali gönderememesidir.
2. Boğazın üzerindeki kasların çok fazla gevşeyerek soluk borusunun kısmen kapanmasına neden olması ve dolayısıyla nefes almada etkili kasların içeri giren havayı çekebilmeleri için zorlanması ve nefes yolunun tamamen çökmesidir.

Sirkadiyen ritm bozukluğu: Normal bir uyku, hava karardıktan belli bir saat sonra başlar ve gün aydınlıktan belli bir süre sonra sona erer. Uyku ve uyanıklık, 24 saat içinde oluşan, başta aydınlık ve karanlık olmak üzere, sosyal durum ve beslenme ile düzenlenen sirkadiyen ritmin kontrolü altındadır.

”Özellikle yaz aylarında öğrencilerin tatilde günlerce uymaları okullar başlayınca ilk haftalar uyku düzenlerini bozulmasına yol açar” ifadesi sirkadiyen ritm bozukluğuna örnektir.

Sirkadiyen ritimde meydana gelen değişiklikler, kişisel uyku sirkadiyen sürecinin 24 saatlik sosyal ve fiziksel çevre arasındaki ayar bozukluğuna neden olarak tekrarlayıcı veya uzun süreli uyku ritminin bozukluğu ile seyreden hastalıklara yol açar.

Normal şartlarda, uyku, sirkadiyen ritim ve sosyal ritim uyum içerisindedir. Bu uyum yeterli düzeyde ise gece yeteri kadar dinlendirici ve derin uyku uyunur, gündüz de maksimum uyanıklık yaşanır.

Uykuda dış gıcırdatması: Uykuda dış gıcırdatma bilimsel olarak Bruksizm olarak adlandırılır. Hastanın uykusu sırasında kendi isteğiyle olmayan dişleri sıkma olayına verilen isimdir. Hasta çoğu zaman bu durumu fark etmese bile, çevresinde bulunan insanlar kolayca fark edebilir ve bu durumdan rahatsız olabilirler. Bruksizm parasomnia olarak adlandırılır.

Narkolepsi: Tekrarlayan ve karşı konulamayan uykulu olma atakları yaşama ve her an uyuya kalabilme halidir. Bu rahatsızlığı yaşayan bir kişi kitap okurken, araba sürerken ya da sohbet ederken uyuya kalabilir. Aslında Narkolepsi kişinin hızlıca REM evresine geçmesidir

Cevap: C

26. Kişilik bozuklukları üç kümede toplanır. A kümesinde olanlar garip ve tuhaf davranışlar sergiler. B kümesinde olanlar dramatik ve dengesiz davranışlar sergiler. C kümesinde olanlar ise korku ve kaygı merkezli duygu ve davranışlarda bulunurlar. Bu kapsamda bağımlı kişilik bozukluğu C kümesinde yer alan bir bozukluktur.

A kümesi kişilik bozuklukları	Paranoid	B kümesi kişilik bozuklukları	Antisosyal	C kümesi kişilik bozuklukları	Çekingen
	Şizoid		Borderline		Bağımlı
	Şizotipal		Narsisistik		Obsesifkompulsif
			Histriyonik		

Cevap: A

27. DEHB 7 yaşından önce başlayan ve en az 6 ay devam etmesi gereken akademik ve sosyal işlevlerde bozulmaya yol açan, gelişime uygun olmayan yetersiz dikkat süresi ya da uygun olmayan dürtüsellikle tanımlanan gelişimsel bir bozukluktur. Bu kapsamda eşyalarının bir parçası ile oynama süregelen davranışlar kapsamında otizm tanı ölçütüdür.

Cevap: C

28. Özgül Öğrenme Bozukluğu (ÖÖG): Normal ve normalüstü zekâya sahip olmasına karşın, bireylerin okuma, yazma, aritmetik alanlarında sorun yaşaması ve yaşitlarından daha düşük akademik performans sergilemeleridir. Psikolojik nedenlere bağlı değildir. Kalıtsaldır. Nörolojik kökenlidir. Bilgiyi edinme ve aktarma sırasında yaşanan sıkıntılardır.

Farklı özel öğrenme güçlüğü tipleri okuma alanında “disleksi”, yazma alanında “disgrafi”, matematik becerilerinde “diskalkuli” ve sözel olmayan alanda “dispraksi”dir.

A ve D seçeneği otizm, B ve E seçeneği dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu (DEHB) özelliğidir.

Cevap: C

29. Tik Bozukluğu; Göz kırpmaya, baş sallama, omuz silkme gibi basit hareketler olabildiği gibi birçok istemsiz hareketin aynı anda ortaya çıktığı kompleks tiklerdir.

Ali Bey'in yaşadığı durum tik bozukluğudur.

Cevap: A

30. Şizofreni: Şizofreni bozukluğu yıllarca sürebilen genellikle genç yetişkinlik yıllarında (18-25 yaş aralığı özellikle) ortaya çıkan düşünce, algı, duygu, dil ve davranış yapısındaki ağır bozulmalarla kendini gösteren bozukluktur. Şizofrenisi olan kişiler sıklıkla halüsinasyonlar (varsanılar) ve paranoyalar (sanrılar, hezeyanlar) yaşarlar. Halüsinasyonlar; gerçekte olmayan sesleri duyma, nesnelere görme gibi hatalı duyuşsal algılardır. Paranoyalar gerçek temeli olmayan yanlış düşünce ve inançlardır.

Örneğin; birey kendisinin sürekli takip edildiğini, telefonun dinlendiğini ve kendisine zarar verilmek istendiğini söylerler. Birey kendisinin dünyayı kurtarmak için yeniden gelmiş Hz. İsa olduğunu söyleyebilir.

Psikotik bozukluk, kişinin gerçeklik algısının tamamen değiştiği psikolojik rahatsızlıkları tanımlamak için kullanılan genel bir kavramdır. Başta şizofreni olmak üzere birçok rahatsızlık "psikotik" olarak tanımlanır. Psikotik bozuklukların ortaya çıkmasındaki en büyük etken genetik yatkınlıktır. Bu tür duygu durum bozukluklarının nedeni tam olarak bilinmemekle birlikte birçoğunun kalıtsal olduğu öngörülmektedir.

Depresyon, en az 2 haftadır süren çökkün duygudurum, ilgi kayıplarının yanı sıra uzun sayılmayacak sürelerde oluşmuş vücut ağırlığı değişimleri (iştahsızlık, kilo kaybı veya çok yeme), uyku alışkanlığında değişim (uykusuzluk veya çok uyuma, uyku sürekliliğinde ve kalitesinde azalma), enerji kaybı veya halsizlik, değersizlik veya suçluluk duyguları, yoğunlaşmama veya dikkati sürdürmeme, kararsızlık, yineleyen ölüm düşünceleri ile kendini gösterir. Tüm bunlarla birlikte mesleki ve sosyal işlevsellikte azalma ve kişilerarası ilişkilerde bozulmalar söz konusudur.

Mutizm (Seçici konuşmazlık): Başka durumlarda konuşuyor olmasına karşın, konuşmasının beklendiği özgül (belirli) toplumsal durumlarda (Örneğin; okulda), sürekli bir biçimde, konuşmıyor olmasıdır. Bu bozukluğun süresi en az 1 aydır. Konuşmıyor olma, söz konusu toplumsal durumda konuşulan dili bilmeme ya da o dilde rahat konuşamama ile ilişkili değildir.

Davranım bozukluğu yaşayan çocuklarda; insanlara ve hayvanlara karşı acımasız davranma ve şiddet uygulama, sürekli bir kavgaya karışma hali, sık sık okuldan ve evden kaçma, yalan söyleme, gasp etme, yangın çıkarma, herhangi birini cinsel eyleme zorlama, cinsel içerikli yazışmalar, yanında zarar verici

eşya taşıma sık karşılaşılan durumlarıdır. Ayrıca, verilen yaptırımdan ders almazlar ve yanlış tutumlarıyla yüzleştirildiklerinde mahcup olmazlar.

Rıza Bey'in bir öğrencisinin önceden zevk alarak yaptığı etkinliklerden artık zevk alamaması, kendini değersiz olarak hissetmesi, artık kendisine ihtiyaç olmadığını düşünmesi, karar vermekte zorluk çekmesi, geleceği ilişkin umutsuz olması depresyon belirtileridir.

Cevap: A

31. Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu yaşayan öğrenciler için öğretmenlere öneriler;

- Çocuğa zamanı kullanmayı öğretin.
- Davranışların sorumluluğunu üstlenmeyi öğretin.
- Uygun davranış değiştirme tekniklerini (pekiştirme, ayrımlı pekiştirme, simgesel ödül biriktirme, model olma, davranış kontratı, sönme, tepki bedeli) kullanın. Bu tekniklerin kullanımı ilgili uzmanlardan yardım alın.
- Okul yönetimini ve disiplin kurullarını DEHB olan çocukların özellikleri hakkında bilgilendirin
- DEHB konusunda sınıftaki diğer çocukları ve bu çocukların ailelerini bilgilendirin.
- İlgisi olan ve başarılı olduğu konularda sorular sorun ve ödevler verin.
- Küçük etkinliklerle çocuğun enerjisini boşaltmasına izin verin.
- Sınıfınızda DEHB belirtileri ile öğrenci gözlerse-niz tıbbi ve eğitsel değerlendirmesinin yapılması için hemen harekete geçin
- Aile ve rehber öğretmenle sürekli işbirliği içinde olun.
- Değerlendirmeleri çocuğa göre uyarlayın. Zamana dayalı sınavları azaltın.
- Sınıfta kapı pencere gibi dikkat dağıtacak hareketli alanlardan uzak tutun.
- Sınıf rutinlerini açıklayın kuralları yazılı olarak sınıfın bir bölümüne asın.
- Problem davranışlar için davranış düzeltme programı hazırlayın.
- Denetlenebilir tekrar ve pratiğe dayalı bir öğretim tarzı geliştirin.

Dikkat eksikliği bulunan öğrenciler dikkatini dağıtabilecek kapı ağızı, pencere kenarı gibi yerlere oturtulmamalıdır.

Cevap: D

32. Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin eğitsel tanılmasında ilgili birim rehberlik ve araştırma merkezidir. Bireyin eğitsel değerlendirme ve tanılması RAM'da oluşturulan özel eğitim değerlendirme kurulu tarafından standart testler ve ölçme araçlarıyla yapılır.

Cevap: C

33. Bireyi tanıma teknikleri kullanılırken aşağıdaki ilkeler göz önünde bulundurulmalıdır;

1. Bireyi tanımanın temel amacı kendisini tanımasını sağlamaktır.
2. Bireyi tanıma hizmetleri süreklidir.
3. Okullarda tanıma hizmeti tüm öğrencilere yönelik olmalıdır.
4. Bireyi tanıma tekniklerinden elde edilen sonuçlar mutlaka öğrenciyle paylaşılmalıdır. (Sonuçlar gerçeklikle tutarsızsa sonuçlar psikolojik danışma ilişkisi içinde açıklanmalıdır)
5. Bilgiler geçerli ve güvenilir olmalıdır.
6. Farklı teknikler uygulanmalı, elde edilen sonuçlar birlikte değerlendirilmelidir.
7. Tek bir tanıma tekniğinden hareketle yargıya varılmamalıdır.
8. Bireylerin bütün yönleri ile tanınması bir ilke olarak benimsenmelidir.
9. Takım halinde birlikte çalışmayı gerektirir.
10. Özel ve gizli olmayan bilgilerden öğrencilerin yanı sıra, öğretmenlerin yöneticilerin hatta velilerin de yararlanması sağlanmalıdır.
11. Bireyi tanıma amaç değil araçtır.
12. Bireyi tanımada kullanılacak teknik, bireye ilişkin bilinenlere ek bilgi sağlamayacaksa kullanılmalıdır.
13. Öğrenciye ait bilgiler toplu dosyada saklanmalıdır.

Bireyleri tanımada çok çeşitli yöntemlerden ve tekniklerden yararlanılır. Bunlar öznel ve yapılanmamış (gözlem, dereceleme ölçekleri, otobiyografiler vb.) ve nesnel, yapılanmamış teknikler (testler) olarak gruplanabilir. Bu nedenle D seçeneği yanlıştır.

Cevap: D

34. "Kime göre ben neyim" tekniği bireyin kendini başkası ve kendi gözünden nasıl gördüğüyle ilgili bilgi veren tekniktir. A seçeneğinde drama ya da rol dağıtım tekniği, B seçeneğinde anket, C seçeneğinde arzu listesi, E seçeneğinde problem tarama envanteri ifade edilmiştir. D seçeneğinde ise bireyin benlik algısından bahsetmektedir, bu teknik "Kime göre ben neyim" tekniğidir.

Cevap: D

35. Bireyin değişik alanlardaki (yaratıcılık, liderlik, işbirliği, hiperaktivite vs.) özelliklerinin izlenip yazılarak oluşturduğu teknik özellik-kayıt çizelgesidir. Gözlem sırasında öğrencilerin bu özelliklerden hangilerini gösterdikleri kayıt çizelgesine kaydedilir. Bu çizelge için gözlem yapan öğretmen öğrencisinde izlediği niteliklerden yola çıkarak düşüncelerini çizelgeye aktarır.

Cevap: C

36. Parçaya göre Rehber Öğretmen Şule Hanım'ın sorduğu "Eğer bir sihirli güce sahip olsanız bedeninizde ne gibi değişiklikler yapmak istersiniz?" sorusuyla elde etmek istediği cevaplar öğrencilerin doyurulmamış gereksinmelerini, açığa vuramadığı duygu, umut ve beklentileri ortaya çıkarmak amacıyla düzenlenen sorularla oluşturulan teknik arzu(istek) listesidir. Bu sorular daha çok düşsel durumları içermektedir.

Cevap: A

37. Parçaya göre gelişigüzel gözlem yoluyla öğrenciyi tanıma bizi yanıltmaktadır. Bu yolla A seçeneğinde objektiflik hatası, B seçeneğinde gözlem yetersizliği hatası, C seçeneğinde sadece göze batan öğrencileri gözlemeyle ilgili hata, D seçeneğinde genelleme hatası yapılmıştır. E seçeneğinde ise avantajlı bir durumdan bahsedilmektedir. Bu durum daha çok sistematik gözlem sayesinde.

Cevap: E

38. Zaman cetveli: Bu teknik, öğrencinin zamanı daha iyi kullanabilmesi için günün saatlerini gösteren bir sayfaya, öğrencinin sabahtan akşam yatıncaya kadar yaptığı faaliyetleri, çeşidi ve süresi ile kaydetmesidir.

Vaka temsili: Bir olayın boyutlarını, olayı oluşturan öğeleri ve bunların birbirleriyle olan ilişkilerini daha canlı ve ayrıntılı görebilmek için olmuş veya olması mümkün bir olayın analiz ve eğitim amacıyla sınıfta dramatize edilmesi tekniğidir.

Problem tarama envanteri: Bireyin günlük yaşamda sürekli karşılaşılabileceği sorunları saptamaya yarayan testlerdir.

Bu teknikteki amaç; okulda öğrencileri kaygılandıran, uyum yapmalarını engelleyen problemleri ortaya çıkararak, onlara yardımcı olmaktır.

Ayrıca rehberlik hizmetlerinin planlanmasında, okul eğitim programlarının güncellenmesinde, psikolojik danışmaya ihtiyacı olan öğrencilerin saptanmasında, problemlerin yaş ve cinsiyete göre nasıl farklılaştığını tespit etmede de kullanılır.

Kime göre ben neyim?: Bireyin benlik algısını yani bireyin kendisinin ve başkasının gözünde kendini nasıl gördüğünü belirlemek amacıyla uygulanan tekniktir. Burada birey başkaları tarafından nasıl biri olarak algılandığını kendisi değerlendirir.

Sosyal uzaklık ölçeği: Grup içi ilişkilerde, bireylerin birbirlerini sosyal kabul veya aralarındaki sosyal mesafelerini belirlemeye yarayan bir araçtır.

Cevap: A

39. A seçeneğindeki ifade yanlıştır. Testler geliştiği kültürden bağımsız ele alınmaz.

B seçeneği yanlıştır. Öğretmenler uzmanlık isteyen testler üzerinde gereken değişiklikleri yapamaz.

C seçeneği yanlıştır. Zekâ ve kişilik testleri uzmanlık gerektirir, öğretmenlerce kullanılamaz.

D seçeneği doğrudur, testlerin kullanılması ve yorumlanması uzmanlık gerektirir.

E seçeneği yanlıştır. Psikolojik testlerin sonuçları gerektiğinde paylaşılabılır veya paylaşılabilir.

Cevap: D

40. Kendini değerlendirme envanteri, öğrencilerin yetenekleri, ilgileri ve meslek değerleri ile ilgi alanlarını ölçmek amacıyla Kuzgun(2003) tarafından geliştirilmiş olan bu envanter 23 alt ölçekten oluşmaktadır. Meslek ve program seçimi sorunu ile karşılaşan öğrencilerin sağlıklı karar verebilmelerine yardımcı olmak üzere geliştirilen bu araç öğrencilerin kendi kendilerine uygulayıp puanlayabilecekleri ve sonuçları yorumlayabilecekleri bir şekilde hazırlanmış olup esas amacı onları psikolojik özellikleri üzerine düşündürmektir.

Bireylerin yetenek, ilgi ve değerlerini tanıması için hazırlanmış bulunan bu envanter, yetenek, ilgi ve değerlerle ilgili durumları yansıtan sorulardan oluşmuştur. Her soruda bireyin bir faaliyeti ne kadar sıklıkla yaptığı veya bir şeye ne kadar önem verdiği sorulmaktadır. Bireyden istenen, soruları dikkatle okuyup cevabını, cevap kâğıdına işaretlemesidir. Envanterde toplam 230 soru vardır. 3 yetenek, 11 ilgi, 9 mesleki değer.

Cevap: C

41. Grupta direnç, grubun işleyişini, grup amaçlarına ulaşmayı yavaşlatan birey ya da grup davranışlarıdır. Davranışlardaki aşırılıklar direncin varlığının kanıtıdır.

Grubun bir an önce bitmesini isteyen, sürece dikkat etmek yerine, ikide bir alıştırmalarla grubu geçiştiren lider karşıt direnç gösterir.

Transferans, bireyin hayatında önemli olan kişilere ilişkin olumlu ve/veya olumsuz duygularını psikolojik danışmana aktarmasıdır.

Karşıt transferans, psikolojik danışmanın kendi yaşantısında yer alan ve bitirilmemiş işleri bulunan kişiyle kurduğu ilişki biçimini, danışanların bir ya da birkaçıyla grup içinde tekrar yaşamasıdır.

Süpervizyon: Gerek bireysel psikolojik danışma gerekse grupta psikolojik danışma alanında yapılan uygulamalara ilişkin psikolojik danışman kendisinden daha üst düzeyde olan alanında yetişmiş bir kişice denetlenmesidir. Grup süpervizyonu, psikolojik danışman grup sürecini öğrenmelerini ve gelişimlerini destekleyen ideal bir yaşantıdır. Etkili ve ekonomik olmasının yanı sıra, grup süpervizyonu, lider ve yardımcı lider ilişkilerini kuracak, geri bildirim verecek, grup becerilerini yönlendirecek, farkındalığı arttıracak bir ortam sağlar. Grup süpervizyonu, kuramsal, öğretici ve deneysel parçaları birleştirir.

Cevap: E

42. Kapalı grup: Daha önceden kaç oturum olacağı, kaç kişinin katılacağı planlanan ve daha sonraki oturumlarda gruba hiçbir üyenin alınmadığı gruplar kapalı gruplardır.

Açık grup: İhtiyacı olanın gruba girip belli bir süre, 10-13 hafta gibi devam ettiği, artık ihtiyacının olmadığını hissettiğinde de ya da kurumdan taburcu olduğunda, gruba katılmayı bıraktığı gruplar açık gruplardır.

Alıştırmalar: Gerek grupla psikolojik danışmada, gerekse bireysel psikolojik danışmada, danışanın kendini, başkalarını tanıması, direnç ve transferansla baş etme, iç çatışmaların ayırında olması, sürecin işlemesi amacıyla bazı sözel yada sözel olmayan oyunlardır.

Grup laboratuvarı: Grupla psikolojik danışma alanında eğitim görenlerin grup üyesi olarak çeşitli alıştırmalar aracılığıyla kendilerini ve diğer üyeleri tanıdığı bir süreçtir.

Kendi kendine yardım grubu: Üyelerin birbirlerine yardım etme amacıyla, lidersiz olarak toplandıkları gruplardır.

Musa psikolojik danışma ve rehberlik bölümü bitirmiş ve grupla psikolojik danışma alanında ilerlemek istemektedir, bu nedenle bu grup türüne grup laboratuvarı denir.

Cevap: C

43. Davranışsal amaç belirlerken;

- Amaçlar olumsuz değil olumlu cümlelerle oluşturulur.
- Amaç belirlemede güçlük çekenlere yardım edilir.
- Amaçların kimin amacı olduğu irdelenmelidir.
- Amaçların gerçekçi olup olmadığı üzerinde durulmalıdır.
- Amaçların avantaj/dezavantajları saptanmalıdır.

Dolayısıyla A,B,C,E seçenekleri doğrudur. D seçeneği yanlıştır .Davranışsal amaçlar danışmanı değil danışanı güdüler.

Cevap: D

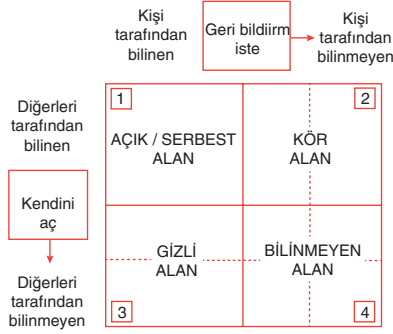
44. Grupla psikolojik danışmada evrelerin özellikleri şu şekildedir.

1. **Başlangıç:** Bu evrede üyeler birbirlerini tanırlar, g. p. d beklentileri üzerinde durulur ve üyeler davranışsal amaçlarını belirlerler. Ayrıca bu dönemde grubun kuralları konur. Başlangıç evresi, üyeler grupta nasıl davranacaklarını ne yapacaklarını pek bilmediklerinden kaygının en yüksek düzeyde yaşandığı evredir. Grup üyeleri daha çok lidere bağımlıdır. Üyeler birbirleriyle konuşmaktan çok liderle konuşmayı tercih eder. Lider bu evrede üyeleri etkileşim kurmaları noktasında teşvik eder. Grubun tanışma ve kaynaşması için lidere çok iş düşer.
2. **Geçiş:** Bu evre tıpkı ergenlikte olduğu gibi sorumlu geçer. Bu dönem çalkantılıdır, çünkü güven oluşmamıştır. Bu dönemde güç ve kontrol söz konusudur. Grup üyeleri birbirini ve lideri kontrol etmeye çalışır. Ayrıca üyeler düşmanca duygularını gruba getirebilirler. Deneyimli lider bu duygu ve davranışların normal olduğunu bilir. Üyeler kimseye güvenmediklerinden kendini açmazlar. Grupta bizlik duygusunu gelişmesi için lider çeşitli alıştırmalar yapar. Yine lider dirençle baş etmenin yollarını bilmelidir.
3. **Eylem:** Bu evre için yapıldığı dönemdir. Bir başka deyişle grubun olgunluk dönemidir. Bu dönem grubun en uzun aşamasıdır. Bu dönemde üyeler bireysel ayrılıkların farkına varırlar, birbirlerini olumlu ya da olumsuz yanlarıyla kabul ederler, artık güven gelişmiştir. Bu dönemde bizlik duygusu gelişir. Üyeler karşılıklı birbirini destekler. Bitirilmemiş işlerin tamamlanması ve davranışsal amaçlara ulaşılması yönünde lider üyelere yardım eder. Üyeler artık lidersiz iletişim kurmaya başlamışlardır.
4. **Sonlandırma:** Bu aşama grubun sonlandığı dönemdir. Bu nedenle bazı gruplarda, üyelerde bir regresyon görülür. Yani gruba başladıklarında var olan sorunlar birden gün yüzüne çıkar. Buna çocuk gruplarda çok rastlanır. Bazı kişiler için veda etme aracı olabilir. Grup lideri buna dikkat etmelidir. Çünkü veda etme, hoşça kal diyebilme başlı başına çalışılması gereken bir konudur. Bu evrede davranışsal amaçlara ulaşıp ulaşılmadığı irdelenir. Üyeler gruba ne dediler, ne aldılar bunun üzerinde durulur. Üyelerin gruptan olumlu ayrılmaları için sevgi bombardımanı gibi alıştırmalar yapılır.

Soruda güven, kendini açma ve bizlik duygusunun yüksek olduğu evre eylem evresidir.

Cevap: D

45. Johari Penceresi'nde, iki veya daha fazla kişi arasında, bu kişilerin birbirleri hakkındaki bilgileri ön plana çıkmaktadır. Bu bilgiler dört pencere şeklindedir. Açık alan, kör alan, gizli alan ve bilinmeyen alan olarak ifade edilmektedir.

Grupla psikolojik danışmada kişiler kendini ve başkalarını tanımayı öğrenirler bu yüzden grupla psikolojik danışmanın amacı açık alanı genişletmektir. Başlangıçta bu alan küçüktür.

Cevap: A

46. Yalom'un terapötik faktörlerinden umut aşılama; kişinin yaşamı hakkında umutlu hissetmesi, evrensellik; diğerlerinin de benzer sorunlara sahip olduğunu fark etmesi, katarsis; grup içinde daha önce ifade edemediği duygularını ifade etmesi, fedakârlık; diğer üyelere destek olması, bilgi kazandırılması ise sağlıklı psikolojik yaşam hakkında bilgi kazanma anlamını taşır.

Cevap: D

47. A seçeneğindeki, "Holland'ın Tipoloji Kuramı benliği ön planda tutmaktadır." ifadesi yanlıştır. Benlik kuramı Super'a aittir.

C seçeneğindeki, "Super ve Ginzberg'in kuramları özellik faktör modelini benimsemektedir." ifadesi yanlıştır. Super ve Ginzberg'in kuramları gelişimsel yaklaşımı esas alır.

D seçeneği yanlıştır. Özellik faktör kuramında meslek seçiminin duygusal boyutu değil bilişsel boyutunu ele almıştır.

E seçeneği yanlıştır. Ann Roe'nin kuramı gelişimsel yaklaşımı değil psikoanalitik yaklaşımı esas almaktadır.

B seçeneği doğrudur. Ann Roe'nin kuramı psikoanalitik yaklaşımı esas almaktadır.

Cevap: B

48. Şekildeki kendini araştırma envanterine göre 3 tip arasında uyumluluk, tutarlılık gösterilmiştir. (gerçekçi-araştırmacı-sanatçı). (A) mühendis gerçekçi, (B) botanikçi araştırmacı, (C) matematikçi araştırmacı, (D) ormancı gerçekçi tip özellik gösterdiğinden uyumludur. Siyasetçi ise girişimci tip özelliği gösterdiğinden yukarıdaki 3 tip arasında uyumsuz olmaktadır.

Cevap: E

49. Parçaya göre Ahmet çekingen bir yapıya sahiptir. Myers Briggs Kuramı Jung'un içe dönük - dışa dönük tip kuramından etkilenmiştir, onun kavramlarını kullanmıştır. İçe dönükler; duygusaldır, çok fazla ilişki kurmazlar, dışa dönükler; enerjik ve sosyal diğer insanlarla iletişimleri yüksektir. Yukarıdaki bilgilere göre Ahmet çekingen bir yapıda sahip olduğundan teorideki içe dönük bir yapıya sahiptir.

Cevap: A

50. İlgili çevre şartlarına göre şekillenir (A), 17 yaşından sonra belirginleşir (B), ilgi testleri yetenek testleriyle birlikte kullanıldığında daha verimli olur (C), ilgi, iş doyumunun yordayıcısıdır (D) ifadeleri doğrudur.

E seçeneği yanlıştır. Yetenek 13-14 yaşlarında kararlılık gösterirken, ilgi çevreyle şekillendiği için oturması 25'li yaşlardadır.

Cevap: E

51. Mesleki rehberlik okul öncesi kademesinde başlar, her dönemde sunulur, hayat boyu devam eder. Okul öncesi dönemde mesleklere karşı genel tutumlar kazandırılmıyız; her meslek eşittir, değerlidir vb. En yoğun faaliyetler lise kademesinde yapılır. Çünkü bu dönem karar verme yıllarına karşılık gelir. Bu dönemde yetenek ve ilgiye göre seçimler yapılır.

Cevap: A

52. En genel ifade ile özellik faktör kuramı; bireylerin farklı özelliklere sahip olduğu ve bunların ölçülebildiği, bu özelliklerin mesleklerin gerektirdiği farklı niteliklerle eşleştirilebileceği temel varsayımına dayanır. Bireyi kendine uygun mesleğe yöneltme amacı taşır. Mesleki rehberliğin ilk kuramıdır.

Cevap: D

53. Okul rehberlik ve psikolojik danışma yıllık programında bireyi tanıma, bilgi verme, yönlendirme- yerleştirme, izleme gibi hizmetler programın bireysel planlama bölümünde yer alır.

Cevap: B

54. Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri kapsamında ilk ve orta dereceli okullarımızda, 2006 yılında Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde geliştirilen “Kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programları” uygulamaya başlamıştır.

- Programlar hazırlanırken, okul rehber öğretmenin (psikolojik danışman) rolü ve görevlerinden çok programın içeriği üzerinde odaklanılmıştır.
- Kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programları gelişimsel rehberlik modeline dayanmaktadır.
- Kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programı okuldaki öğretim programlarıyla bağlantılı ve etkileşim içindedir.
- Programın içeriğindeki sınıf etkinliklerinin yürütülmesinden sınıf rehber öğretmeni sorumludur.
- Kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programı “Okul rehberlik ve psikolojik danışma programı” değil, bu programın bir parçasıdır.
- Gelişimsel bakış açısına sahiptir bu nedenle problem ağırlıklı ve çare bulucu değildir.

Cevap: C

55. **Betimsel araştırmalar:** varolan durumu belirlemeye yönelik yapılan araştırmalardır. Bu araştırmalarda ele alınan durumlar ayrıntılı biçimde incelenir, araştırılır. Durumun daha önceki durum ve olaylarla ilişkisi incelenir. Tarama (survey) betimsel araştırmalarda kullanılan yaygın bir yöntemdir. Bu yüzden betimsel araştırmalar tarama (survey) araştırmalar olarak da adlandırılır. Durumu olduğu gibi ortaya koymaya betimsel (tarama) araştırma denir.

Örneğin bir eğitim kurumunun daha iyi hizmet verebilmesi için öğrencilerin görüşlerine başvurulmuş araştırmalar betimsel araştırmalardır

Tarihsel Araştırmalar: Geçmişte meydana gelmiş olayların çok boyutlu incelenmesi, dönemin belgelerinin gözden geçirilmesi ya da o dönemde yaşamış kişilerden bilgi almaya dayalı araştırmalardır. Örneğin 2000-2010 yılları arasında üniversitelerin toplumsal değişime etkileri nelerdir? araştırma sorusu tarihsel araştırma ile incelenebilir.

Etnografik Araştırmalar: Gruplar arası kültürel ilişkileri betimlemek, bireylerin davranışlarının kültürel yönlerini incelemek amacıyla kullanılır.

Deneysel Araştırmalar: Araştırmacının kontrolü altında değişkenler arasındaki neden-sonuç ilişkilerinin belirlendiği araştırmalardır. Bu araştırmalar neden-sonuç ilişkisini nicel ve somut olarak aktarır. Deneysel araştırmalar bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerindeki etkisini doğrudan gösterdiği gibi değişkenler arası ilişkiye yönelik hipotezler test eder. Deneysel araştırmada araştırmacı bağımsız değişkeni kontrol altında tutabilir. Bu durum deneysel araştırmayı diğer araştırmalardan ayıran en önemli özelliktir.

Değişkenlerden bir ya da birkaçının değerlerinin araştırmacının kontrolünde olduğu araştırmalardır.

İlişkisel (Korelasyonel) Araştırmalar: İki yada daha fazla değişken arasındaki ilişkiyi analiz etmek için kullanılır. Örneğin 10. sınıf öğrencilerinin akademik başarıları ile öğrenilmiş çaresizlik düzeyleri arasındaki ilişkinin araştırılması buna örnekler.

Cevap: E

56. Veriler normal dağılım gösterdiğinde ve en az eşit aralıklı ölçme düzeyi olduğunda kullanılan ilişki ölçüsü Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısıdır.

Cevap: A

57. Değişken: Gözlemeden gözleme değişik değerler alabilen özelliklere ve durumlara denir. Diğer bir tanımı nicel ya da nitel anlamda bir özelliğin belirgin olarak bir durumdan diğerine farklılık göstermesidir.

Nitel Değişken: Gözlenebilen bir özellik kalite, tür, yapı bakımından farklı kategorilere ayrılabilirse nitel değişkendir. Saç rengi, öğrenim durumu, medeni halî...

Nicel Değişken: Sayı ve miktar ile ifade edilebilen değişkenlerdir. Boy uzunluğu, ağırlık, rakım...

Sürekli Değişken: İki ölçme sonucu arasında sonsuz değer alabilen değişkenlerdir. (Ağırlık, uzunluk,...)

Süreksiz Değişken: İki ölçme sonucu arasında alt birimlere bölünemeyen sadece sınırlı sayıda değer alabilen değişkenlerdir. (Cinsiyet, kardeş sayısı, medeni hal,...) Başka bir söyleyişle buçuklu değer alamayan değişkenlerdir.

Örneğin bir ailenin çocuk sayısı 1, 2, 3 gibi tam sayılarla ifade edilir. Kesirli sayılarla açıklanamaz. Bunlar nicel süreksiz değişkenlerdir. Cinsiyet, din, medeni hal gibi konular ise nitel süreksiz değişkenlerdir.

38 yaşındaki Gülseren Hanım'ın Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavından 83 puan alması nicel ve sürekli değişkendir.

Cevap: C

58. Psikolojik danışma ve rehberlikte etik ilkelerden gizlilik bazı durumlarda ihlal edilebilir. Bu durumlar genellikle danışanın kendisi ve toplum için zarar ve tehlike arz edecek durumlardır. Cinsel istismar da böyle bir konudur. Bu yüzden psikolojik danışman hem danışanına hem de topluma ve mesleğine karşı sorumsuz davranmıştır.

Cevap: B

59. Toplu dosyadaki bilgilerin gizlilik düzeyleri düşünüldüğünde, öğrencilerin açık beden kusurları birinci düzey, ailenin gelir durumu ikinci düzey, psikiyatrik muayene sonuçları ve sosyal hizmet raporları dördüncü düzey gizlilik gerektirir. Öğrenciye ait test sonuçları ise üçüncü düzey gizlilik gerektirir ve bu düzeydeki bilgilerin paylaşılması için öğrenci veya ailenin onayının mutlaka alınması gerekir.

Cevap: D

60. Meslek etiği ile ilgili belirlenmiş temel ilkeler yetkinlik, duyarlılık ve saygı, dürüstlük, bireysel saygı, mesleki bilimsel sorumluluk, toplumsal sorumluluk, gizlilik, danışanın korunmasıdır. Bu kapsamda toplum yararına yapılan çalışmalar, toplumu bilgilendirme çalışmaları toplumsal sorumluluk kapsamında ele alınır.

Cevap: A

61. Parçaya göre Büşra çalışkan bir öğrencidir, fakat ailesi daha fazla başarılı olmasını istemektedir. Mükemmeliyetçi yani yetkinci anne -baba tutumuna sahiptir. Bazı anne babalar çocuklarına bu konuda ısrarcı davranmaktadır. Bu gibi durumlarda okul rehber öğretmenleri velilere rehberlik yapmaktadır. Bu rehberliğe müşavirlik denir. Öğrenciye psikolojik destek sunulabilir.

Cevap: E

62. Parçaya göre rehber öğretmen Cihan'a daha önce yapılan yöneltme rehberlik hizmetinin ne kadar etkili ve başarılı olup olmadığını araştırmaktadır; bu nedenle Cihan'la görüşme yapmıştır. Daha sonra diğer öğrencilerin de bölüm tercihlerindeki başarılarını takibe almaktadır. Bu rehberlik faaliyetine izleme denir. İzleme, öğrenciye sunulan rehberlik hizmetinin etkililiğini ortaya konulması için gerekli bilgileri sağlama hizmetidir.

Cevap: A

63. İşlevlerine göre rehberlik türleri;

1. Krize müdahale edici rehberlik
Anne baba ayrılığı
Yakının kaybı
Madde bağımlısı bireye yardım
İntihar girişimi
Cinsel taciz ve saldırı
Trafik kazası geçirme
Şiddete maruz kalma
Doğal afetler gibi durumlarda sunulur.
2. İyileştirici (Çare Bulucu, Tedavi edici, Düzeltici) Rehberlik

Rehberlik hizmetleri var olan sorunu ortadan kaldırmayı amaçlayan bir işleve de sahiptir. Burada amaç, sorunların çözülmesini sağlamaktır. Örneğin, utançlık sorunu olan bir kişinin bu sorunu çözmesine yardımcı olma ya da öfkesini kontrol edemeyen bir kişiye öfkesini kontrol edebilmesi için verilen yardımlar bu kapsamda ele alınabilir.

3. Uyum Sağlayıcı Rehberlik: Öğrencilerin yeni ortamlara uyum sağlamalarını kolaylaştırıcı rehberlik hizmetlerine, uyum sağlayıcı rehberlik hizmetleri denir. Uyum sağlayıcı rehberlik hizmetleri öğrencilerde görülebilecek uyum bozukluklarına karşı gerekli önlemleri almaktadır ve yaşanan uyum problemlerinin çözümüne de katkı sağlamaktadır. Örneğin, oryantasyon hizmetinin temel işlevi uyum sağlayıcılıktır.
4. Önleyici rehberlik: Olumsuz bir durumun ortaya çıkmasını engellemedir.
5. Geliştirici Rehberlik: Rehberliğin geliştirici işlevinde bireyin tüm yönleri ile en iyi şekilde gelişmesine yönelik ortamlar sağlamak hedeflenir.
6. Yöneltili Rehberlik: Bireyin başarılı ve mutlu olmasında kişisel niteliklerine uygun alan, ders, okul ve meslek seçmesinin rolü son derece büyüktür. Bu amaçla bireye yardımcı olabilmek için yöneltili rehberlik hizmetlerinin verilmesi önemlidir.
7. Tamamlayıcı Rehberlik: Rehberliğin bir diğer işlevi de öğretim etkinliklerini tamamlayıcı etkinlikleri tasarlaması ve bu etkinlikleri uygulamasıdır.
8. Ayarlayıcı Rehberlik: Rehberliğin bir diğer işlevi de eğitim planlamacılarına ve program yapımcılarına yol göstererek, onların rehberlik hizmetleri ile edinilen bilgileri göz önüne alıp, yeni programlar yapmalarına yardımcı olmaktır.

Soruda Sınıf rehber öğretmeni Zeynep Hanım grup rehberliği ve oyun çalışmalarıyla Gözde'nin sosyalleşmesine ve arkadaşlarıyla iletişiminin güçlenmesine katkıda bulunması uyum sağlayıcı rehberlik kapsamındadır.

Cevap: A

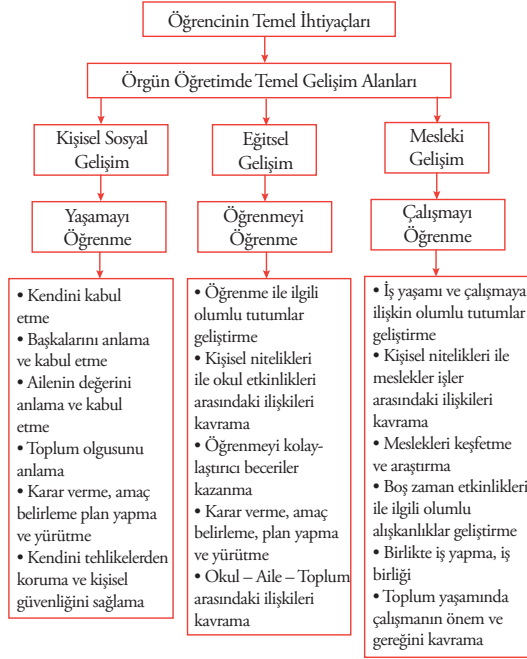
64. Bireyi tanıma rehberliğin öncelikli amacıdır fakat soruda buna ihtiyaç yoktur. Psikolojik danışmanın danışana ve sorununa ilişkin sunduğu bir hizmettir, parçada sorununa uygun bu hizmeti gerçekleştiremeyeceği ifade edilmiştir. Müşavirlik ve çevreyle, veliyle ilişkiler doğrudan öğrenciye verilen bir hizmet değildir. Psikolojik danışman kendini yetersiz hissettiğinde veya danışanına empati kuramayacağını anladığında başka bir uzmana veya başka bir kuruma sevk etmelidir.

Cevap: C

65. Soruda Sevil'e eğitsel rehberlik kapsamında yardımcı olunabilir. B, C, D, E seçenekleri öğrenme ve başarı açısından uygun metodlar değildir. A seçeneğinde "Ders çalışma planı yapıp, eve gidince sık tekrarlar yapmalısın." ifadesi gibi farklı öğrenme yöntemlerini kullanarak yardımcı olunabilir.

Cevap: A

66. Rehberlikte problem alanları;

Cevap: E

67. Her eğitim -öğretim kademesinde bazı rehberlik faaliyetleri daha yoğun sunulmaktadır;örneğin akran uygulamaları lise kademesinde ,kariyer planlaması ise üniversite döneminde yoğun ve etkili sunulmaktadır. Eğitsel rehberlik hizmetleri her kademde sunulabilir fakat ilköğretim kademesinde daha yoğun ve etkili sunulmalıdır. Çünkü öğrenciler ilk eğitsel faaliyetleri ve alışkanlıkları bu kademelerde öğrenecek diğer kademelere taşıyacaktır.

Cevap: B

68. 10 Kasım 2017 Rehberlik Yönetmeliği'ne göre alanlarına göre rehberlik hizmetleri

MADDE 6 – (1) Rehberlik hizmeti alanlarına göre üçe ayrılır:

- A) **Eğitsel rehberlik:** Bireyin yetenek, ilgi, ihtiyaç, değer, kişilik özellikleri, imkân ve koşullarıyla uyumlu eğitsel kararlar alması; eğitime ilişkin olumlu tutum geliştirmesi ve hayat boyu öğrenme sürecinde bireyin gelişimine destek olunması amacıyla bireye ve ailesine sunulan hizmettir.
- B) **Mesleki rehberlik:** Bireyin kendini ve meslekleri tanıması; yetenek, ilgi, ihtiyaç, değer ve kişilik özellikleri doğrultusunda mesleğe yönelik seçimler yapması; mesleğe hazırlanması, başlaması, mesleğini sürdürmesi ve hayat boyu öğrenme sürecinde kendini geliştirmesi için birey ve ailesine sunulan hizmettir.
- C) **Kişisel/Sosyal rehberlik:** Bireyin bilişsel, sosyal, duygusal, ahlaki ve davranışsal gelişimini desteklemek amacıyla kendini tanıması; karar verme ve problem çözme gibi sosyal beceriler ile yaşam becerilerini geliştirmesi ve sorumluluk sahibi bir birey olarak hayatına devam edebilmesi için bireye ve ailesine sunulan hizmettir.

Cevap: A

69. Okul müdürünün bazı görevleri şöyledir;

- 1) Okulda rehberlik hizmetlerinin sağlıklı şekilde yürütülebilmesi için hizmetin gerektirdiği fiziksel şartları ve uygun çalışma ortamını hazırlar, kullanılacak araç ve gereci sağlar.
- 2) Rehberlik hizmetleri yürütme komisyonunu kurar ve bu komisyona başkanlık eder.
- 3) Eğitim kurumunun rehberlik hizmetlerinin yürütülmesi ile ilgili yıllık çerçeve planın hazırlanmasını sağlar ve uygulanmasını izler.
- 4) Eğitim kurumunda birden fazla rehberlik öğretmeni varsa bir rehberlik öğretmenini koordinatör olarak görevlendirir ve gerekli gördüğü takdirde görevlendirme değişikliği yapar.

Cevap: B

70. “Yaptığım her şeyi en iyi şekilde yapmalıyım.” , İnsanlar beni sevmeli.” . “Hayat adil olmalı yoksa yaşanmaya değermez.” gibi inançları mantık dışı inançlar olarak gören kuramcı Albert Ellis'tir. Akılcı duygusal yaklaşımın kurucusu olan Ellis, kuramında akıl dışı inançları tespit ederek ve bunları akılcı düşüncelere dönüştürerek değişimi sağlamaya çalışır.

Cevap: A

71. Okullardaki önleme çalışmaları, ortaya çıkabilecek sorunları önceden tahmin ederek bu sorunların ortaya çıkmaması amacıyla yapılan çalışmalardır. Bu çalışmalar sadece öğretmenler değil, psikolojik danışmanlar tarafından da uygulanabilir Önleyici çalışmaların öğrencilerin bütününe en kısa zamanda uygulanabilmesi için daha çok, grup temelli ve bilgilendirmeler şeklinde olmasında fayda vardır.

Cevap: C

72. Öğrencilerin gelişim özellikleri, uygulanan bireyi tanıma teknikleri, idareci, öğretmen ve veli beklentileri ve öğrencilerin ihtiyaçları öğretim kademelerine göre değişiklik gösterir. Ancak öğretmenlik formasyonunda tüm öğretmen adayları rehberlik hizmetleri açısından aynı eğitime tabi tutulur ve okullarda yeterlilikleri açısından farklıklar beklenmez.

Cevap: A

73. Grup, sosyal hayatın bir yansımasıdır. Birey sosyal hayatında nasıl davranıyorsa grup içinde de öyle davranır. Grup içinde öğrendiklerini de sosyal yaşamına aktarabilir. Görüşü, grubun sosyal mikrokozmos olma özelliğine atıfta bulunur. Grupla psikoloji danışma ortamı bireylerin gerçek hayatlarının küçük bir modelidir.

Cevap: B

74. Kişilerin başarıma, düzen, yakınlık gibi farklı ihtiyaçlarını doyumaya çalıştığını ve bu amaçla mesleklere yöneldiğinden hareketle uygulayıcının hangi ihtiyaçları bulunduğunu belirlemeyi hedefleyen ölçme aracı, Edwards kişisel tercih envanteridir.

Cevap: A

75. Sosyometri tekniği ,öğrencilerin grup içi iletişim örüntülerini ve ilişki biçimlerini öğrenmeye yarayan bir tekniktir. Sosyometride bazı statüler vardır; Öğrenciler arasındaki çeteleri (klikler) D seçeneği, Öğrencilerden kimin yada kimlerin uyum sorunu yaşadığını (yalnız öğrenciler) E, Öğrencilerin kimlerle arkadaşlık kurduklarını, Öğrencilerin kimlerle iş birliği yapabileceklerini (ikili ilişkiler,1.2.3. tercihler A,C seçenekleri doğrudur. Bu teknikte öğretmenlerle ilgili bir tespit yapılmamaktadır.

Cevap: B